III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

558-OJI EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO PLENARINĖ SESIJA PER *INTERACTIO*, 2021 2 24–2021 2 25

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas, kuriuo remiama ekonomikos atgaivinimo strategija“

(COM(2020) 312 final)

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl gero mokesčių srities valdymo Europos Sąjungoje ir už jos ribų

(COM(2020) 313 final)

Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje

(COM(2020) 314 final – 2020/0148 (CNS))

(2021/C 155/02)

Pranešėjas **Krister ANDERSSON**

Bendrapranešėjis **Javier DOZ ORRIT**

Konsultavimasis	Europos Sąjungos Taryba, 2020 7 28
	Europos Komisija, 2020 8 12
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnis ir 115 straipsnis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2021 2 12
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 2 24
Plenarinė sesija Nr.	558
Balsavimo rezultatai	220 / 0 / 7
(už / prieš / susilaikė)	

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. EESRK iš esmės remia Europos Komisijos pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir giria Komisiją už jų koordinavimą rengiant pasaulines diskusijas, vykdomas EBPO / įtraukios mokesčių bazės sistemos lygmeniu siekiant visuotino sutarimo.

1.2. EESRK sutinka su Komisijos požiūriu, kad geras mokesčių srities valdymas yra sąžiningo apmokestinimo pagrindas, kuriam reikalingas mokesčių skaidrumas pasitelkiant informacijos mainus tarp mokesčių administratorių, sąžiningą mokesčių konkurenciją, kenksmingų mokesčių priemonių netaikymą, veiksmingesnes mokesčių priemones ir tarptautiniu mastu sutartų taisyklių taikymą.

1.3. Be to, EESRK sutinka su Komisijos teiginiu, kad mokesčių konkurencija pati savaime nėra problema ([1]). Tačiau kyla susirūpinimas, kad ES egzistuoja nesąžininga mokesčių konkurencija, kuri skatina mokesčių vengimą. Komitetas mano, kad veiksmingai pinigų sąjungai reikalinga nuosekli fiskalinė politika ir nuoseklios jos narių taikomos fiskalinės taisyklės.

1.4. EESRK palaiko Komisijos iniciatyvą peržiūrėti Gero elgesio kodeksą ir giria Komisiją už tai, kad jos pasiūlyme tinkamai atsižvelgta į EBPO darbą ir tarptautiniu mastu sutartų standartų taikymo svarbą, ypač dėl visuotinių principų, kuriais ateityje bus grindžiamas minimalus efektyvusis pelno mokesčio tarifas.

1.5. EESRK mano, kad Elgesio kodekso taikymo rezultatai ir laimėjimai turėtų būti reguliariai atnaujinami ir viešai prieinami pilietinei visuomenei, vadovaujantis Komisijos tikslu, kad konkreti su Kodeksu susijusi veikla ir jos rezultatai būtų skaidresni.

1.6. EESRK remia Komisijos sprendimą imtis teisėkūros intervencijos siekiant stiprinti bendradarbiavimą tarp mokesčių administratorių ir visoje vidaus rinkoje labiau suvienodinti procedūrines taisykles.

1.7. EESRK sutinka su Komisijos nuomone, kad mokestinis sukčiavimas ir mokesčių slėpimas toliau kelia grėsmę viešiesiems finansams, ypač krizės laikotarpiu, kaip aiškiai nurodyta naujausiame Komisijos vertinime; naujausiais vertinimais, apskaičiuota, kad ES dėl asmenų vykdomo mokesčių slėpimo tarptautiniu mastu, įskaitant fizinių asmenų pajamų mokestį, kapitalo pajamų mokesčius ir turto bei paveldėjimo mokesčius, prarasta 46 mlrd. EUR. Skaičiuojama, kad PVM surinkimo atotrūkis siekė apie 140 mlrd. EUR, įskaitant apytiksliai 50 mlrd. EUR dydžio sumą susijusią su sukčiavimu tarpvalstybiniu mastu ([2]).

1.8. EESRK pažymi, kad sumažėjo prognozuotas PVM surinkimo atotrūkis ([3]), atsirandantis dėl įmonių pelno mokesčio vengimo, kuris, remiantis tam tikrais vertinimais, siekia apie 35 mlrd. EUR per metus (pagal ankstesnius Komisijos vertinimus jis siekė net 50–70 mlrd. EUR, prieš pradedant taikyti mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo prevencijos priemones), ir tai, kad Komisija nustatė koreliaciją tarp tokio pagerėjimo ir teisinių pastangų, susijusių su kova su mokesčių vengimu, kurių ėmėsi ankstesnė Komisija ([4]). Tačiau ši problema vis dar kelia susirūpinimą, nes dabartinėje padėtyje ypač svarbu užtikrinti, kad panaudojant viešąsias išlaidas būtų remiama ekonomika ir visuomenė.

1.9. Stiprinant kovą su mokestiniais nusikaltimais ir mokesčių vengimu užtikrinamas didesnis veiksmingumas, kuris turi būti gerinamas pasitelkiant administracinį bendradarbiavimą ir geriau suderintą teisinę sistemą. Fiskalinė sistema negali būti laikoma sąžininga, jeigu kai kuriose valstybėse narėse yra priemonių jai lengvai apeiti, o tai lemia kitų valstybių neryžtingumą ir neveiksmingumą.

1.10. Dėl sudėtingos situacijos, kurią sukuria 27 skirtingos mokesčių sistemos, ir atsižvelgiant į tai, kad tokia modelių įvairovė yra našta įmonėms ir fiziniams asmenims, kurie vykdo veiklą tarpvalstybiniu mastu, EESRK skatina valstybes nares laikantis mokesčių suverenumo suderinti mokestinių ataskaitų reikalavimus ir gerinti mokesčių administravimo institucijų bendradarbiavimą.

([1]) „Jo [Elgesio kodekso] veikimas grindžiamas prielaida, kad, nors šalių tarpusavio mokesčių konkurencija pati savaime nėra problemiška, siekdamos pritraukti įmonių ir pelno šalys savo mokesčių režimais ir politika turi naudotis laikydamosi bendrų principų. Tai itin svarbu bendrojoje rinkoje, kurioje Sutartyse įtvirtintos laisvės didina pelno ir investicijų judumą.“ (COM(2020) 313 final, p. 3).

([2]) Taip pat žr. PVM surinkimo atotrūkis: 2018 m. ES šalys prarado 140 mlrd. EUR PVM pajamų – dėl koronaviruso poveikio 2020 m. gali būti prarasta dar daugiau pajamų, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_20_1579.

([3]) COM(2020) 312 final, p. 5. Yra ir kitų, pavyzdžiui, Europos Parlamento vertinimų, pagal kuriuos apskaičiuota, kad nuostoliai dėl finansinių nusikaltimų, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo siekia 190 mlrd. EUR. Remiantis išsamia EBPO analize, pateikta Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) ataskaitoje (11 veiksmas), prieš pradedant taikyti bet kokias kovos su BEPS priemones, bendros prarastos pajamos sudarė apie 100–240 mlrd. USD arba 0,35 proc. pasaulinio BVP. ES Komisija apskaičiavo, kad iki tol, kol valstybės narės susitarė dėl I ir II kovos su mokesčių vengimu direktyvų, ES prarado maždaug 50–70 mlrd. EUR.

([4]) Per praėjusią penkerių metų kadenciją Komisija pateikė 20 pagrindinių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

1.11. 25 planuojami Komisijos veiksmai atrodo pagrįsti. Dauguma jų yra susiję su PVM ir tai logiška, atsižvelgiant į labai sumažėjusias pajamas iš PVM. Tačiau jie aprašyti labai trumpai ir šiuo metu sunku visapusiškai įvertinti konkrečias tokių veiksmų pasekmes Europos piliečių ir įmonių kasdieniam veikimui.

1.12. Labai sveikintinas siūlymas įvesti vieną registraciją PVM tikslais. Tai – svarbus žingsnis stipresnės bendros rinkos sukūrimo link, sumažinantis neaiškumą ir tarpvalstybinių operacijų išlaidas.

1.13. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą modernizuoti ir suvienodinti PVM ataskaitos reikalavimus, dažniau naudojant sandoriu grįstas ataskaitas („realiuoju laiku“) ir e. sąskaitų faktūrų išrašymą.

1.14. EESRK taip pat palankiai vertina apžvalgą apie tai, ar PVM turėtų būti taikomas finansinėms paslaugoms. Būtina atlikti išsamų poveikio vertinimą, įskaitant finansinėms paslaugoms taikomas PVM taisykles ne ES valstybėse.

1.15. EESRK palaiko Komisijos iniciatyvą – „ES suderintą atitikties sistemą“, pagrįstą geresniu įvairių mokesčių administratorių bendradarbiavimu ir pasitikėjimu sprendžiant tarpvalstybinius mokesčių klausimus įmonių pelno mokesčio srityje. Svarbu, kad šioje sistemoje požiūris į MVĮ būtų toks pat, kaip ir į didesnes įmones. Komitetas pažymi, kad MVĮ nustatyta gerokai didesnė reikalavimų laikymosi našta nei didelėms tarptautinėms įmonėms, ir ragina Komisiją imtis veiksmų sumažinti naštą MVĮ.

1.16. EESRK mano, kad mokesčių grąžinimo klausimas yra esminis, visų pirma dabartiniu krizės laikotarpiu, kuriuo fiziniams asmenims ir įmonėms kyla didesnė nepakankamo likvidumo rizika.

1.17. EESRK norėtų paraginti Komisiją įvertinti, kaip galima pasiūlyti paprastesnį, labiau suderintą PVM atleidimo nuo blogos skolos mechanizmą. Šis mechanizmas turėtų užtikrinti, kad įmonės galėtų greitai ir laiku iš mokesčių administratorių susigrąžinti PVM, kurio įmonėms nepavyko surinkti iš klientų, bet kurį jos jau sumokėjo mokesčių administratoriams.

1.18. EESRK mano, kad labai svarbu turėti aiškias ir tarptautiniu mastu nuoseklias apmokestinimo ir įdarbinimo taisykles skaitmeninių platformų srityje. EESRK remia pastangas didinti skaitmeninių platformų skaidrumą siekiant neleisti pateikti nenuoseklių pajamų deklaracijų, dėl kurių kyla didelė mokesčių slėpimo rizika. Duomenų teikimo reikalavimai ir mokesčių formos visose valstybėse narėse turėtų būti vienodi.

1.19. EESRK pabrėžia, kad bendri auditai, kurie iš esmės yra naudinga ir veiksminga priemonė, turėtų būti vykdomi gerbiant mokesčių mokėtojų teises, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač dėl teisės į gynybą ir procedūrų ir esminių taisyklių, susijusių su jais ir baudžiamojo persekiojimo mokesčių srityje institucijų vykdomu duomenų rinkimu dėl galimų sankcijų, nuspėjamumo.

1.20. Nors valstybių ir jurisdikcijų, kurios patenka į mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių sąrašą, veiksmų srityje padaryta pažanga, bendra apgaule įgytų lėšų, išvengtų ir apeitų mokesčių ir išplautų pinigų suma vis dar tokia didelė, kad reikia didesnių pastangų.

1.21. EESRK sutinka su Komisija nuomone, kad atėjo laikas peržiūrėti sąrašą ir nuspręsti, kaip jis galėtų tapti veiksmingesnis ir sąžiningesnis, taip pat atsižvelgti į naujus globalizuotos ir skaitmenizuotos ekonomikos iššūkius. EESRK taip pat remia Komisijos kriterijų suteikti mažos rizikos ir mažų pajėgumų jurisdikcijoms galimybę per protingą laikotarpį pagerinti savo gero mokesčių srities valdymo ir skaidrumo standartus, kai jos yra įtraukiamos ar galėtų būti įtraukiamos į sąrašą.

1.22. EESRK siūlo ([5]) parengti Europos paktą dėl veiksmingos kovos su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir jų vengimu bei pinigų plovimu. EESRK paragino Europos Komisiją pasiūlyti politinę iniciatyvą, kurioje dalyvautų nacionalinės vyriausybės ir kitos Europos institucijos ir kuria būtų siekiama šio tikslo, siekiant gauti reikiamą sutarimą ir įtraukti pilietinę visuomenę. Pagrindinis pakto ramstis turėtų būti valstybių narių bendradarbiavimas.

1.23. EESRK pabrėžia, kad bendradarbiavimas tarp pilietinės visuomenės organizacijų ir vyriausybių galėtų prisidėti prie informuotumo apie aplinkosaugos mokesčius didinimo ir prie teisingesnių ir tvaresnių visuomenių kūrimo išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse.

1.24. EESRK ragina Komisiją toliau vertinti ankstesnių direktyvų dėl administracinio bendradarbiavimo veiksmingumą.

2. **Bendrosios aplinkybės ir Komisijos pasiūlymai**

2.1. *Bendrosios aplinkybės*

2.1.1. Sąžininga ir veiksminga mokesčių sistema – vienas iš pagrindinių Komisijos ([6]) tikslų dabartinės kadencijos laikotarpiu. Toks tikslas yra dar labiau strategiškai svarbus šalinant COVID-19 pandemijos sukeltos krizės padarinius. Pagal Sutartį, mokesčių sistema yra valstybių narių atsakomybė. Tačiau, valstybės narės yra įsipareigojusios priimti direktyvas ir reglamentus, kurie pagerintų vidaus rinkos funkcionavimą. Veiksmingai pinigų sąjungai reikalinga nuosekli fiskalinė politika ir nuoseklios jos narių taikomos fiskalinės taisyklės.

2.1.2. COVID-19 protrūkis sutrikdė visas vidaus rinkos ekonomikas. Be to, ES susidūrė su COVID-19 krize transformacijos laikotarpiu, kuriam būdingi aplinkosaugos iššūkiai, nuolatinės skaitmeninės inovacijos ir auganti nelygybė tarp piliečių. Todėl valstybėms narėms ir Europos institucijoms reikia imtis beprecedenčio atsako, pasitelkiant visus prieinamus išteklius ir priemones.

2.1.3. Komisijos pasiūlymų ([7]) tikslas – sukurti tinkamą atsaką į COVID-19 krizę ir valdyti perėjimą prie žalesnio ir labiau skaitmeninio scenarijaus pagal socialinės rinkos ekonomikos principus, įtvirtintus Sutartyse.

2.1.4. Sąžiningas ir veiksmingas apmokestinimas šiuo žvilgiu vaidina svarbų vaidmenį. Veiksmingas atsakas į didžiausius krizės iššūkius daugiausia priklauso nuo įmonių galimybės vienodomis sąlygomis tęsti vidaus ir tarptautinę prekybą, kurią palaikytų veiksminga ir paprasta apmokestinimo sistema, ir nuo valstybių narių, kurios turi užsitikrinti mokestines pajamas, kurių reikia finansuoti ekonomikos atgaivinimą pasitelkiant sąžiningą piliečių ir įmonių apmokestinimą. Kova su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu, taip pat parama Europos įmonėms supaprastinant ir suderinant jų kasdienį mokesčių administravimą yra būtini siekiant veiksmingai įveikti dabartinius iššūkius ([8]).

2.1.5. Mokesčiai taip pat naudojami kaip politikos priemonė siekiant iki 2050 m. ([9]) neutralizuoti poveikį klimatui ir pasiekti kitus Europos žaliojo kurso aplinkosaugos tikslus ([10]). Todėl itin svarbu surinkti tinkamas mokesčių pajamas į valstybių biudžetus norint remti perėjimą prie žaliosios ekonomikos. Be to, ekonominėje politikoje turi būti pripažinta nepalanki demografinė tendencija ir visuomenės senėjimas.

([5]) Žr. EESRK nuomonę dėl kovos su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu (OL C 429, 2020 12 11, p. 6).
([6]) Kitos kadencijos Europos Komisijos (2019–2024 m.) politinės gairės.
([7]) Žr. COM(2020) 312 final, COM(2020) 313 final, COM(2020) 314 final.
([8]) Žr. EESRK nuomonę dėl kovos su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu (OL C 429, 2020 12 11, p. 6).
([9]) Žr. COM(2020) 312 final. Taip pat žr. EESRK nuomonę „Apmokestinimo mechanizmai išmetamam CO_2 kiekiui mažinti“ (OL C 364, 2020 10 28, p. 21).
([10]) Žr. COM(2019) 640 final.

2.1.6. Komisijos pasiūlymas dėl sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų plano padalytas į tris dalis. Pirma, komunikate numatomos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti mokestines kliūtis įmonėms bendrojoje rinkoje. Komisija būtent siekia mokesčių supaprastinimo, o tai būtų priemonė verslo aplinkai pagerinti. Antra, pateiktas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto peržiūrėti direktyvą dėl administracinio bendradarbiavimo, kuriuo bus nustatyti automatiniai informacijos apie interneto platformų pardavėjų gaunamas pajamas mainai tarp valstybių narių mokesčių administratorių. Trečia, Komisija paskelbė komunikatą dėl gero mokesčių srities valdymo Europos Sąjungoje ir už jos ribų siekiant gerinti mokesčių srities valdymą vidaus ir išorės jurisdikcijose.

2.1.7. Komisija pažymi, kad veiksmų planas yra platesnio masto ir ambicingesnės mokesčių programos Europos Sąjungai dalis. Programa artimiausioje ateityje apims iniciatyvas, susijusias su: i) iš aplinkosaugos mokesčių gaunamomis pajamomis; ii) įmonių apmokestinimo reforma, kuria siekiama suderinti apmokestinimo teises su vertės kūrimu ir nustatyti minimalų efektyvųjį įmonių pelno mokesčio lygį; iii) rekomendacija, kad valstybės narės turėtų nustatyti, jog jų finansinė parama įmonėms būtų teikiama su sąlyga, kad tos įmonės neturi sąsajų su šalimis ir teritorijomis ([11]), kurios yra įtrauktos į ES mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių šalių ir teritorijų sąrašą; iv) nustatymu, kaip turėtų būti priimami pasiūlymai dėl apmokestinimo pagal įprastą teisėkūros procedūrą, įtvirtintą SESV 116 straipsnyje.

2.1.8. EESRK daugelyje savo nuomonių išdėstė savo požiūrį dėl priemonių, reikalingų pagerinti bendrosios rinkos veiksmingumą, padidinti ES nuosavuosius išteklius ir pradėti diskusiją apie balsavimą kvalifikuota balsų dauguma mokesčių klausimais. Dabar EESRK prašo kuo greičiau imtis veiksmų pagal Komisijos pasiūlymus dėl sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo dokumentų rinkinio.

2.2. *Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas*

2.2.1. Komunikate dėl mokesčių supaprastinimo Komisija nustato naują požiūrį, apimantį kovos su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu veiksmus ir mokesčių mokėtojų veiklą supaprastinančias priemones. Planą sudaro 25 veiksmai, kurie bus palaipsniui įgyvendinti per ateinančius kelerius metus iki 2024 m. ([12])

2.2.2. Suplanuoti konkretūs veiksmai dėl registracijos mokesčių (identifikacinio numerio ir registracija PVM tikslais). Veiksminga ir efektyvi registracija būtina siekiant užtikrinti, kad mokesčių mokėtojai mokėtų jiems tenkančią mokesčių dalį. Todėl Komisija skatina imtis keleto veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti, kad mokesčių mokėtojų duomenų bazės veiktų efektyviai ir būtų nuolat atnaujinamos. Taip pat svarbu užtikrinti, kad registracija būtų kuo paprastesnė, ypač kai mokesčių mokėtojai persikelia į kitą valstybę narę.

2.2.3. Konkretūs veiksmai numatyti ir dėl pareigos teikti ataskaitas. Mokesčių mokėtojų ataskaitų teikimas turėtų būti kuo veiksmingesnis ir paremtas abipusiu bendradarbiavimu su mokesčių administratoriais. Mokesčių deklaracijos turi būti paprastos, prašomų pateikti duomenų turi būti kuo mažiau, o procedūros turėtų būti atliekamos vieno langelio principu naudojant skaitmenines paslaugas. Daugelis valstybių narių, reaguodamos į COVID-19 pandemiją, palengvino kai kurias PVM mokėjimo taisykles.

2.2.4. Papildomais veiksmais tikimasi palengvinti mokesčių mokėjimą, visų pirma pasiūlant mokesčių mokėtojams prieinamus elektroninio mokėjimo būdus, pavyzdžiui, naudojantis išmaniųjų telefonų programėle ([13]). Nuo pat pradžių mokėtinų mokesčių suma turėtų būti teisinga, kad, jeigu įmanoma, galima būtų išvengti sudėtingos mokesčio susigrąžinimo procedūros. Kai laukiama grąžinamųjų išmokų, mokesčių administratoriai turėtų prašymus tvarkyti kuo greičiau, kad mokesčių mokėtojai nepatirtų pinigų srautų problemų.

2.2.5. Todėl pagrindinis Komisijos veiksmų plano tikslas – suteikti teisinį tikrumą mokesčių mokėtojams, kartu užtikrinant veiksmingą kilusių ginčų valdymą. Reikėtų užkirsti kelią ginčams, o jiems kilus, reikėtų juos greitai spręsti tarp valstybių narių pagal jų teisės sistemas ir Europos Sąjungos teisę.

([11]) Ši nuostata susijusi su jurisdikciją turinčiais subjektais, nurodytais atitinkamų Tarybos išvadų I priede. Sąrašas reguliariai atnaujinamas: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tax-common-eu-list_en.

([12]) Šie veiksmai išvardyti dokumente COM(2020) 312 final.

([13]) Europos Komisija (2018 m.). Išlaidų, susijusių su MVĮ mokesčių reikalavimų laikymųsi, tyrimas.

2.2.6. Komisija mano, kad svarbu suteikti galimybę ištaisyti ar paaiškinti galimus nesusipratimus, kad būtų išvengta ginčų eskalavimo. Todėl skatinama vengti bylinėjimosi, o bylinėjimąsi dėl neišspręstų ginčų užbaigti greitai, siekiant sutaupyti laiko sumažinti išlaidas tiek mokesčių mokėtojams, tiek mokesčių administratoriams. Kai kurios suinteresuotosios šalys jau pareiškė pritarimą tolesniems veiksmams ES lygmeniu ginčų prevencijos ir sprendimo srityje ([14]).

2.3. *Mokesčių administratorių administracinis bendradarbiavimas*

2.3.1. Pastaraisiais metais ES daugiausia pastangų skyrė siekdama kovoti su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu, taip pat didinti skaidrumą pasitelkiant tinkamą mokesčių administratorių bendradarbiavimą. Nors buvo gerokai patobulinti informacijos mainai, Komisijos pasiūlyme pabrėžiamas poreikis toliau gerinti esamas nuostatas.

2.3.2. Visų pirma Komisija siekia geriau spręsti ekonomikos skaitmeninimo iššūkius, ypač kylančius dėl skaitmeninių platformų, kuriomis naudojantis mokesčių administratoriams sunku atsekti ir nustatyti apmokestinamuosius įvykius. ([15]) Ši problema itin padidėja, kai šie sandoriai vykdomi naudojantis kitoje valstybėje narėje ar jurisdikcijoje už ES ribų įsisteigusiomis skaitmeninėmis platformomis ([16]).

2.3.3. Atrodo, kad skaitmeninių platformų operatorių atstovai sutaria dėl to, kad būtų naudinga taikyti standartizuotą teisinę ES informacijos rinkimo iš platformų sistemą, ir dėl galimo sprendimo, kuris būtų panašus į vieno langelio principą, taikomą PVM srityje, privalumų.

2.3.4. Kalbant apie informacijos mainus gavus prašymą, Komisijos pasiūlyme daugiausia dėmesio skiriama numatomo reikalingumo sąvokai. 5a straipsnyje pateikta numatomo reikalingumo standarto, kuris taikomas teikiant prašymą suteikti informaciją, apibrėžtis. Apibrėžtyje nustatyti standarto ir procedūriniai reikalavimai, kurių turi laikytis besikreipiančioji institucija. Prašymas suteikti informaciją gali būti susijęs su vienu arba daugiau mokesčių mokėtojų, jei juos galima identifikuoti atskirai. Numatomo reikalingumo standartas neturėtų būti taikomas, kai prašymas suteikti informaciją siunčiamas imantis tolesnių veiksmų dėl pasikeisto tarpvalstybinio sprendimo arba išankstinis kainodaros susitarimas.

2.3.5. Prieš prašydama pateikti informaciją, mokesčių institucija privalo išnaudoti visus įprastinius informacijos šaltinius, kuriais ji būtų galėjusi pasinaudoti prašomai informacijai gauti, ir pasinaudoti visomis esamomis priemonėmis. Vis dėlto jei taip besikreipiančioji institucija susiduria su pernelyg dideliais sunkumais ir kyla pavojus nepasiekti jos tikslų, ši prievolė netaikoma. Jei besikreipiančioji institucija šios prievolės nevykdo, institucija, į kurią kreipiamasi, gali atsisakyti pateikti informaciją.

2.3.6. IIa skirsnyje nustatytas bendrai atliekamų auditų teisinis pagrindas. Bendras auditas apibrėžiamas kaip administracinis tyrimas, kurį kartu atlieka dviejų arba daugiau valstybių narių kompetentingos institucijos. Kompetentingos susijusių valstybių narių institucijos koordinuoja veiksmus pagal jų teisės sistemas, siekdamos išnagrinėti su vienu arba keliais mokesčio mokėtojais, dėl kurių jos turi bendrų arba vienas kitą papildančių interesų, susijusį atvejį.

2.4. *Geras mokesčių srities valdymas Europos Sąjungoje ir už jos ribų*

2.4.1. Europos Komisijos komunikatas dėl gero mokesčių srities valdymo pradedamas tuo, kad sąžiningas apmokestinimas labai svarbus ES socialiniam ir ekonominiam modeliui ir kad geras mokesčių srities valdymas yra sąžiningo apmokestinimo ir tvarių pajamų pagrindas, padedantis užtikrinti tokio modelio veikimą ([17]). Komunikate pateikiami tokie pasiūlymai: i) reformuoti verslo apmokestinimo elgesio kodeksą; ii) peržiūrėti mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių šalių ir teritorijų sąrašą; iii) skatinti gerą mokesčių srities valdymą tarptautiniu lygmeniu.

([14]) Viešų konsultacijų dėl Direktyvos dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje atsakymų vertinimo rezultatai apibendrinti Komisijos tarnybų darbinio dokumento „Tarybos direktyvos 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinančios Direktyvą 77/799/EEB įvertinimas“ (SWD(2019) 328 final) 2 priede.

([15]) Buvo iškeltas reikalavimas registruotis kiekvienoje valstybėje narėje. Tai padidintų administracinę naštą ir apsunkintų MVĮ plėtrą į naujas šalis ir sritis.

([16]) Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (COM(2020) 314 final).

([17]) Komunikatas dėl gero mokesčių srities valdymo Europos Sąjungoje ir už jos ribų (COM(2020) 313 final).

2.4.2. 1997 m. parengus Verslo apmokestinimo elgesio kodeksą (toliau – Kodeksas) ([18]) jis išlieka pagrindine sąžiningos konkurencijos mokesčių srityje principus įtvirtinančia ES priemone, skirta apsisaugoti nuo žalingos mokesčių konkurencijos ir nustatyti, ar mokesčių režimas yra žalingas ar ne ([19]).

2.4.3. Nepaisant Kodekso pasiekimų, jį reikia modernizuoti. Per pastaruosius metus mokesčių konkurencijos pobūdis ir forma labai pasikeitė dėl globalizacijos, skaitmeninimo, didėjančio tarptautinių įmonių vaidmens pasaulio ekonomikoje ir valstybių narių įvestų sudėtingų skatinimo programų.

2.4.4. Tiksliau, Komisija siekia išplėsti Kodekso taikymo sritį, kad ji apimtų visas nesąžiningos mokesčių konkurencijos riziką keliančias priemones. Be to, Kodeksą taip pat reikėtų atnaujinti siekiant užtikrinti, kad būtų tiriama kuo daugiau labai mažų mokesčių taikymo atvejų tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų.

2.4.5. Kodekse nustatyti principai yra vieni iš kriterijų, kuriais remiantis vertinamos trečiosios šalys sudarant nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą. Komisija planuoja persvarstyti geografinę ES sąrašo taikymo sritį ir atnaujinti pirminę suvestinę, kuri taikoma renkantis svarbiausius tikrintinus jurisdikciją turinčius subjektus.

2.4.6. Svarstant geografinę ES sąrašo taikymo sritį taip pat reikės atsižvelgti į kriterijus, kuriuos turi atitikti pasirinkti jurisdikciją turintys subjektai. Kurio nors šiuo metu į ES sąrašo taikymo sritį įtraukto jurisdikciją turinčio subjekto pašalinimas turėtų įtakos vienodoms sąlygoms ir pakenktų teigiamam daugumos iš šių jurisdikciją turinčių subjektų jau atliktam darbui. Vis dėlto reikėtų apsvarstyti, ar tam tikriems jurisdikciją turintiems subjektams įtraukimo į ES sąrašą kriterijų būtų galima taikyti tikslingiau.

2.4.7. Palaikydama dialogą su trečiosiomis šalimis ir nuosekliai vadovaudamasi ES taikomu požiūriu Komisija taip pat daug dėmesio skirs aplinkosaugos tikslams, taip pat principui „teršėjas moka“, kuriuo raginama apmokestinti neigiamų išorinių padarinių aplinkai poveikį. Remiantis Komisijos komunikatu, dar nepakankamai išnaudotos galimybės aplinkosaugos mokesčiais prisidėti prie tvaresnio vystymosi pasaulio mastu ir teisingesnės visuomenės besivystančiose šalyse. Bendradarbiavimas tarp pilietinės visuomenės organizacijų ir vyriausybių galėtų prisidėti prie informuotumo didinimo šioje srityje.

2.4.8. Atsižvelgiant į tai, kad dabar taikoma teisiškai privaloma gero mokesčių srities valdymo standartų laikymosi ir ES lėšų naudojimo sąsaja, Komisija mano, kad tokius fondus būtų galima geriau panaudoti siekiant sustiprinti gero mokesčių srities valdymo principus ([20]). Šiuo atžvilgiu Komisija primygtinai ragina valstybes nares savo nacionalinės finansavimo politikos dokumentuose ir savo skatinamąjį finansavimą teikiančių bankų bei plėtros agentūrų taikomose atitikties taisyklėse atsižvelgti į ES reikalavimus.

([18]) 1997 m. gruodžio 1 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Verslo apmokestinimo elgesio kodekso (OL C 2, 1998 1 6), p. 2).

([19]) Komisija ilgainiui įvairiai išreiškė savo požiūrį į žalingą mokesčių konkurenciją, palyginti su sąžininga mokesčių konkurencija. Kai buvo pristatytas direktyvos dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės projektas, Komisija pabrėžė, kad sąžininga mokesčių konkurencija, pagrįsta tarifais, užtikrina didesnį skaidrumą ir turi būti skatinama. (COM(2011) 121 final, p. 4). 2020 m.. paskelbtame Komunikate dėl gero mokesčių srities valdymo mokesčių konkurencija pati savaime nelaikoma problema, bet manoma, kad reikalingi bendri principai, kuriais remdamosi valstybės narės taikytų savo mokesčių režimus. (COM(2020) 313 final, p. 3). Galima pagrįstai daryti išvadą, kad egzistuoja gera mokesčių konkurencija ir žalinga bei nesąžininga mokesčių konkurencija. Valstybės narės nustato apmokestinimo tvarką, tačiau privalo tai daryti atvirai ir skaidriai, laikydamosi Sutarties ir susilaikydamos nuo žalingų ir diskriminuojančių taisyklių. ES ir valstybės narės turi užtikrinti gerai veikiančią bendrąją rinką, pasižyminčią pakankama konvergencija, taip pat ir mokesčių srityje.

([20]) Kai kuriomis finansavimo priemonėmis užkertamas kelias prie mokesčių vengimo prisidedančių projektų finansavimui. Žr. Finansinį reglamentą, Europos darnaus vystymosi fondą (EDVF), Europos strateginių investicijų fondą (ESIF) ir EIB išorės skolinimo įgaliojimą. Žr. Komisijos komunikatą dėl naujų reikalavimų dėl kovos su mokesčių vengimu ES teisės aktuose, kuriais visų pirma reglamentuojamos finansavimo ir investavimo operacijos (C(2018) 1756, 2018 3 21).

2.4.9. Komisija taip pat pateikė rekomendaciją valstybėms narėms nustatyti, kad jų finansinė parama būtų teikiama su sąlyga, kad pagalbą gaunančios įmonės ir jurisdikcijos, kurios yra įtrauktos į mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikcijų sąrašą, neturi sąsajų. Tačiau Komisija papildomai teigia, kad minėtose jurisdikcijose įsikūrusioms didelio ekonominio aktyvumo įmonėms (darbuotojai, įranga, turtas ir patalpos) turėtų būti prieinama veiklos turinio išimtis. Valstybių narių pastangos privalo būti įgyvendinamos nuosekliai siekiant užtikrinti tarptautinį mokesčių sistemos teisingumą šioje srityje.

3. **Bendrosios ir konkrečios pastabos**

3.1. *Sąžiningo ir supaprastinto apmokestinimo veiksmų planas*

3.1.1. EESRK remia Europos Komisijos teisėkūros procedūra priimamų aktų pasiūlymus ir giria Komisiją už jų koordinavimą rengiant pasaulines diskusijas, vykdomas EBPO / įtraukios mokesčių bazės sistemos lygmeniu siekiant visuotino sutarimo ([21]). Komitetas ypatingą dėmesį skiria tam, kad svarbu skubiai pasiekti susitarimą dėl vienodų apmokestinamojo pelno paskirstymo taisyklių tarp valstybių EBPO / įtraukios mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo lygmeniu, atsižvelgiant į greitą ekonomikų skaitmeninimą ir poreikį veiksmingai kovoti su mokesčių vengimu.

3.1.2. EESRK taip pat vertina Komisijos įgyvendinamą reglamentavimo požiūrį rengiant jos pasiūlymus ir vertinant teisės nuostatas. Siekiama gerinti mokesčių sistemų veikimą tam, kad tai būtų sąžiningos sistemos, kuriomis užtikrinamos viešosios politikos įgyvendinimui būtinos pajamos ir taip pat sudaromos darbo vietų kūrimo ir augimo galimybės.

3.1.3. EESRK sutinka su Komisijos nuomone, kad mokestinis sukčiavimas ir mokesčių slėpimas toliau kelia grėsmę viešiesiems finansams, ypač krizės laikotarpiu, kaip aiškiai nurodyta naujausiuose Komisijos pasiūlymų vertinimuose. Komisijos skaičiavimais, ES dėl asmenų mokesčių slėpimo tarptautiniu mastu, įskaitant fizinių asmenų pajamų mokestį, kapitalo pajamų mokesčius ir turto bei paveldėjimo mokesčius, 2016 m. prarasta 46 mlrd. EUR. Taip pat manoma, kad PVM surinkimo atotrūkis siekė apie 140 mlrd. EUR, įskaitant apytiksliai 50 mlrd. EUR dydžio sumą susijusią su sukčiavimu tarpvalstybiniu mastu ([22]). Kiekviena valstybė narė privalo imtis ryžtingų priemonių savo PVM atotrūkiui spręsti.

3.1.4. EESRK palankiai vertina, kad sumažintas prognozuotas PVM surinkimo atotrūkis dėl įmonių pelno mokesčio vengimo, kuris siekia apie 35 mlrd. EUR per metus, palyginti su ankstesniais Komisijos vertinimais (50–70 mlrd. EUR) ir tai, kad Komisija nustatė koreliaciją tarp tokio pagerėjimo ir teisinių pastangų, susijusių su kova su mokesčių vengimu, kurių ėmėsi ankstesnė Komisija (per penkerius metus priimta daugiau kaip 20 mokesčių direktyvų) ([23]).

3.1.5. Siekiant COVID-19 pandemijos krizės sukeltų ekonominių sunkumų laikotarpiu visapusiškai remti asmenis ir įmones, EESRK ragina Komisiją toliau mažinti reikalavimų laikymosi išlaidas, susijusias su mokestiniais įsipareigojimais. Apskaičiuota, kad didelių įmonių mokestinių prievolių vykdymo išlaidos sudaro maždaug 2 proc. sumokėtų mokesčių, o MVĮ – 30 proc. sumokėtų mokesčių.

3.1.6. Dėl sudėtingos situacijos, kurią sukuria 27 skirtingos mokesčių sistemos, ir atsižvelgiant į tai, kad tokia modelių įvairovė yra našta įmonėms ir fiziniams asmenims, kurie vykdo veiklą tarpvalstybiniu mastu, EESRK skatina valstybes nares suderinti mokestinių ataskaitų reikalavimus ir gerinti mokesčių administravimo institucijų bendradarbiavimą. Atsinaujinusi ir išplėtusi veiklą Elgesio kodekso grupė privalo panaikinti žalingas mokesčių priemones siekiant sukurti vienodas sąlygas ir kartu su teisėkūros reformomis prisidėti skatinant pakankamą mokesčių konvergencijos lygmenį ir apsaugoti nuo nesąžiningos mokesčių konkurencijos.

([21]) Žr. EESRK nuomones *„Kova su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu“* (OL C 429, 2020 12 11, p. 6); *„Skaitmeninės ekonomikos apmokestinimas“* (OL C 353, 2019 10 18, p. 17) *ir „Tarptautinių įmonių pelno apmokestinimas skaitmeninėje ekonomikoje“* (OL C 367, 2018 10 10, p. 73).

([22]) Taip pat žr. „PVM surinkimo atotrūkis. 2018 m. ES šalys prarado 140 mlrd. EUR PVM pajamų – dėl koronaviruso poveikio 2020 m. gali būti prarasta dar daugiau pajamų“, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_20_1579.

([23]) Yra ir kitų, pavyzdžiui, Europos Parlamento vertinimų, pagal kuriuos apskaičiuota, kad nuostoliai dėl finansinių nusikaltimų, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo siekia 190 mlrd. EUR. Remiantis išsamia EBPO analize, pateikta Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) ataskaitoje (11 veiksmas), prieš pradedant taikyti bet kokias kovos su BEPS priemones, bendros prarastos pajamos sudarė apie 100–240 mlrd. USD arba 0,35 proc. pasaulinio BVP. ES Komisija apskaičiavo, kad iki tol, kol valstybės narės susitarė dėl I ir II kovos su mokesčių vengimu direktyvų, ES prarado maždaug 50–70 mlrd. EUR.

3.1.7. 25 planuojami Komisijos veiksmai atrodo pagrįsti. EESRK iš esmės jiems pritaria. Dauguma jų yra susiję su PVM ir tai logiška, atsižvelgiant į labai sumažėjusias pajamas iš PVM. Tačiau šie veiksmai aprašyti labai trumpai ir šiuo metu sunku visapusiškai įvertinti konkrečias jų pasekmes Europos piliečių ir įmonių kasdieniam veikimui. Valstybės narės turi imtis ryžtingų veiksmų, kad užtikrintų savo nacionalinių taisyklių vykdymą ir sumažintų nacionalines PVM problemas, ir tuo pat metu glaudžiau bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu.

3.1.8. Labai sveikintinas siūlymas įvesti vieną registraciją PVM tikslais, toliau vystant vieno langelio sistemą, panašią į e. prekybos dokumentų rinkinį. Nors daugiau informacijos apie sektorius, kuriems ji bus taikoma, nėra, vieno langelio sistemos išplėtimas ir taikymas Tarybos direktyvos 2006/112/EB ([24]) (PVM direktyva) 36–39 straipsniams, įskaitant B2C prekių tiekimą, gali būti laikomas labai svarbiu žingsniu į priekį. Pavyzdžiui, vieno langelio principo taikymo išplėtimas tarpvalstybiniam dujų, elektros, šilumos ar šaldymo energijos paslaugų teikimui (PVM direktyvos 39 straipsnis) galėtų būti naudingas kuriant stipresnę ES energijos rinką ir prisidedant prie energetikos pertvarkos.

3.1.9. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą modernizuoti ir suvienodinti PVM ataskaitos reikalavimus naudojant sandoriu grįstas ataskaitas („realiuoju laiku“) ir e. sąskaitų faktūrų išrašymą. Sandoriu grįstos ataskaitos leidžia mokesčių administratoriams turėti išsamią skirtingų tiekimo grandinių apžvalgą realiuoju laiku, o tai sudarytų galimybes rengti tikslingesnius auditus ir anksčiau nustatyti sukčiavimą ar galimai rizikingus prekiautojus. Tačiau ataskaitų teikimo reikalavimai turi būti lengvai įgyvendinami ir dėl jų neturėtų atsirasti didelių administracinių išlaidų ar brangiai kainuojančių investicinių išlaidų, visų pirma MVĮ ([25]). Be to, didesnis e. sąskaitų faktūrų naudojimas ir jų standarto suderinimas galėtų sumažinti įmonių saugojimo ir reikalavimų laikymųsi išlaidas ir leistų geriau kovoti su mokestiniu sukčiavimu.

3.1.10. EESRK taip pat palankiai vertina apžvalgą apie tai, ar PVM turėtų būti taikomas finansinėms paslaugoms. Dalis įmonių patiria papildomų išlaidų, nes kai kurios įmonės ar finansų institucijos nėra apmokestinamos PVM. Be to, neapmokestinami subjektai negali pareikalauti pirkimo PVM atskaitos, jei sukurta pridėtine vertė neapmokestinama PVM. Tai sudėtingas klausimas ir EESRK specialistai tikisi, kad bus atlikti išsamūs poveikio vertinimai. EESRK pažymi, kad padidėjusios PVM pajamos darytų teigiamą poveikį ES biudžetui.

3.1.11. EESRK pažymi, kad valstybės narės turi galimybę naudoti atvirkštinio apmokestinimo sistemą siekiant kovoti su sukčiavimu PVM srityje. Tokia galimybe pasinaudota kovojant su karuseliniu sukčiavimu PVM srityje. EESRK ragina Komisiją įvertinti, kuris metodas yra veiksmingiausias ir kuris sukuria mažiausią administracinę naštą kovojant su karuseliniu sukčiavimu.

3.1.12. Mokesčių administratoriai pasikliauna mokesčių mokėtojais, kad šie jiems suteiks teisingą informaciją, ir kai kurios valstybės narės, siekdamos sustiprinti šią partnerystę, įdiegė suderintas atitikties sistemas. Deja, šios sistemos šiuo metu veikia tik nacionaliniu lygmeniu. Atsižvelgiant į tai, EESRK palaiko Komisijos iniciatyvą – ES suderintą atitikties sistemą, pagrįstą geresniu įvairių mokesčių administratorių bendradarbiavimu ir pasitikėjimu sprendžiant tarpvalstybinius mokesčių klausimus įmonių pelno mokesčio srityje. Svarbu, kad šioje sistemoje požiūris į MVĮ būtų toks pat, kaip ir į didesnes įmones.

3.1.13. Tačiau vis dar neaišku, kaip ES suderinta atitikties sistema veiks praktikoje, todėl EESRK siekia tokius pokyčius įvertinti ir konstruktyviai prisidėti juos kuriant ir įgyvendinant.

3.1.14. Atlikus pirminį vertinimą, Komisijos planuojamas preventyvus dialogas, skirtas spręsti tarpvalstybinius mokestinius ginčus, atrodo esantis naudingas ir teigiamas pokytis, taip pat atsižvelgiant į tai, kad šį klausimą jau senokai kelia verslo bendruomenė. Suderintas kelių valstybių narių požiūris būtų itin sveikintinas, nors vis dar reikėtų įvertinti, kaip tokį požiūrį galima konkrečiai įgyvendinti, pradedant nuo dabartinio skirtingo reguliavimo scenarijaus ([26]).

([24]) 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

([25]) Yra daug gerų pavyzdžių, kaip šalys sumažino PVM atotrūkį. 2014 m. reforma Estijoje paminėta kaip vienas iš tokių pavyzdžių.

([26]) Žr. EESRK nuomonę „Dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo mechanizmų tobulinimas“ (OL C 173, 2017 5 31, p. 29).

3.1.15. Mokesčių grąžinimo klausimas visada yra esminis, ypač dabartiniu krizės laikotarpiu, kuriuo fiziniams asmenims ir įmonėms kyla didesnė nepakankamo likvidumo rizika. COVID-19 pandemijos metu keletas valstybių pagreitino PVM grąžinimo procesą ir apskritai pradėta išmokėti kompensacijas siekiant užtikrinti, kad įmonės turėtų pakankamai grynųjų pinigų susidoroti su beprecedenčiu ekonomikos sutrikdymu.

3.1.16. Atsižvelgiant į tai, kad kai kurios įmonės jau susiduria su likvidumo problemomis, gali būti, kad sąskaitų faktūrų apmokėjimas vėluos ar jos apskritai nebus apmokėtos, todėl įmonės, kurios apskaičiavo PVM savo sąskaitose faktūrose, turės per atitinkamą PVM deklaracijai skirtą laiką sumokėti mokestį mokesčių administratoriams, nors pačios nebus gavusios PVM apmokėjimo (vadinamoji bloga skola). Atsižvelgiant į tai EESRK norėtų paraginti Europos Komisiją įvertinti, kaip galima pasiūlyti paprastesnį, labiau suderintą PVM atleidimo nuo blogos skolos mechanizmą. Šis mechanizmas turėtų užtikrinti, kad įmonės galėtų greitai ir laiku iš mokesčių administratorių susigrąžinti PVM, kurio įmonėms nepavyko surinkti iš klientų, bet kurį jos jau sumokėjo mokesčių administratoriams.

3.1.17. EESRK ragina nacionalinius mokesčių administratorius toliau sklandžiai valdyti grąžinimą tiesioginio ir netiesioginio apmokestinimo srityje ir siūlo visoje Europoje taikyti suderintą administravimo požiūrį pažymėdama, kad bendra tarptautinių investicijų portfelių išskaičiuojamojo mokesčio sistema būtų pradinis žingsnis į priekį.

3.1.18. Valstybių narių nacionaliniai teismai traukia baudžiamojon atsakomybėn dėl mokesčių slėpimo, mokesčių vengimo ir susijusių nusikalstamų veikų pagal įvairius baudžiamuosius įstatymus. Tačiau šie mokestiniai nusikaltimai daugeliu atvejų turi tarptautinį aspektą. Komitetas mano, kad svarbu atsižvelgti į tai ir į sankcijų struktūrą, visų pirma bendrų valstybių narių auditų atveju. Reikėtų įvertinti skirtingose valstybėse narėse taikomų sankcijų poveikį.

3.1.19. EESRK sveikina Komisijos iniciatyvą dėl rekomendacijų mokesčių mokėtojų teisių bendroje rinkoje srityje. Valstybėms narėms pateikiama geriausios patirties mokesčių srityje apžvalga siekiant supaprastinimo ir skaitmeninimo galėtų padėti pagerinti ryšius tarp mokesčių mokėtojų ir mokesčių administratorių visoje ES, stiprinti piliečių informuotumą mokesčių klausimais ir pagerinti pajamų surinkimą. EESRK tai laiko geru privalomos teisinės galios neturinčių priemonių iniciatyvos pavyzdžiu.

3.2. *Mokesčių administratorių administracinis bendradarbiavimas*

3.2.1. EESRK remia Komisijos sprendimą imtis teisėkūros veiksmų siekiant glaudesnio mokesčių administratorių bendradarbiavimo ir didesnio procesinių taisyklių suvienodinimo visoje vidaus rinkoje.

3.2.2. Iš tikrųjų pasiūlymas visiškai atitinka SESV 5 straipsnyje įtvirtintą subsidiarumo principą, nes jame numatyti Europos teisės aktų leidėjo veiksmai siekiant spręsti valstybėse narėse tinkamai nereguliuojamus klausimus.

3.2.3. EESRK remia siekį stiprinti „Eurofisc“ kompetencijas taip, kad jis taptų pavyzdiniu kovos su tarpvalstybiniais mokestiniais nusikaltimais centru.

3.2.4. Esamų Direktyvos nuostatų taikymas iš tiesų atskleidė, kad tarp valstybių narių yra didelių neatitikimų, kadangi kai kurios valstybės narės noriai bendradarbiauja ir keičiasi informacija, o kitos vadovaujasi ribojamojo pobūdžio požiūriu ar net atsisako keistis informacija.

3.2.5. EESRK taip pat remia bandymą didinti skaitmeninių platformų skaidrumą siekiant neleisti pateikti nenuoseklių pajamų deklaracijų, dėl kurių kyla didelė mokesčių slėpimo rizika. Nors kai kurios valstybės narės savo nacionalinėse teisės sistemose nustatė pareigą teikti ataskaitas, iš patirties matyti, kad nacionalinės nuostatos dėl mokesčių vengimo ne visada visapusiškai veiksmingos, ypač kai jos skirtos tarpvalstybinei veiklai. Todėl teisinį tikrumą ir aiškumą galima užtikrinti visoms valstybėms narėms taikant vienodus ataskaitų reikalavimus ir mokesčių formas.

3.2.6. EESRK taip pat palankiai vertina Komisijos pasiūlymo proporcingumą dėl nacionalinių mokesčių administratorių procedūrinio bendradarbiavimo, nes atrodo, kad pasiūlyti pakeitimai apima tik tai, kas reikalinga šiam veiksmingesnių informacijos mainų ir sustiprinto administracinio bendradarbiavimo tikslui pasiekti.

3.2.7. Kaip nurodyta pasiūlymo dėl Direktyvos dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje 25a straipsnyje, sankcijų platformų operatoriams, kurie nesilaiko pareigų teikti deklaracijas, sistema, net jeigu tai yra nacionalinė kompetencija, privalo būti taikoma kuo vienodžiau visose valstybėse, kad būtų užtikrintas jos veiksmingumas.

3.2.8. Atsižvelgiant į tai, kad nustatyti vidaus rinkos veikimo iškraipymai, susiję su platformų operatoriais, atsiranda ne vienoje valstybėje narėje, bendros ES taisyklės yra minimali intervencija, kuri leistų veiksmingai spręsti problemas. Tuo remiantis, EESRK ragina Komisiją toliau plėsti savo vaidmenį ir bendradarbiavimą su EBPO dėl ekonomikų skaitmeninimo ir taip užtikrinti bendrą tarptautinį mokesčių administratorių požiūrį sprendžiant pasaulines problemas.

3.2.9. 12a straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad bendras auditas turėtų būti atliekamas laikantis toje valstybėje narėje, kurioje atliekami audito veiksmai, taikomų procedūrinių susitarimų. Atliekant bendrą auditą surinktus įrodymus turėtų tarpusavyje pripažinti visos dalyvaujančiųjų valstybių narių kompetentingos institucijos.

3.2.10. EESRK pabrėžia, kad bendri auditai, kurie iš esmės yra labai naudinga ir veiksminga priemonė, turėtų būti vykdomi gerbiant pagrindines mokesčių mokėtojų teises, griežtai vadovaujantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija ([27]), ypač dėl teisės į gynybą ir procedūrų ir esminių taisyklių, susijusių su jais ir baudžiamojo persekiojimo mokesčių srityje institucijų vykdomu duomenų rinkimu dėl galimų sankcijų, nuspėjamumo.

3.2.11. Konkrečiai tariant, turėtų būti nustatytas toks mokesčių administratoriams perduotinų duomenų rinkinys, kurį sudaro tik būtiniausi duomenys, pagal kuriuos būtų galima nustatyti reikalavimų neatitinkantį nepakankamą duomenų teikimą arba duomenų nepateikimą, laikantis BDAR prievolių ([28]), kurios turėtų būti griežtai aiškinamos ir taikomos. Bet koks galimas neigiamas poveikis asmens duomenims turėtų būti mažinamas IT ir procedūrinėmis priemonėmis, ypač jų rinkimas, parengimas ir paskesnis saugojimas.

3.2.12. EESRK pabrėžia, kad pagal BDAR taisykles prašymai dėl grupių privalo būti tinkamai pagrįsti ir vykdomi apdairiai siekiant nepažeisti fizinių ir juridinių asmenų teisių ir nevesti prie atsitiktinės paieškos.

3.2.13. EESRK ragina Komisiją toliau vertinti ankstesnių direktyvų dėl administracinio bendradarbiavimo veiksmingumą ([29]).

3.3. *Geras mokesčių srities valdymas Europos Sąjungoje ir už jos ribų*

3.3.1. EESRK sutinka su Komisijos požiūriu, kad geras mokesčių srities valdymas yra sąžiningo apmokestinimo pagrindas, kuriam reikalingas mokesčių skaidrumas pasitelkiant informacijos mainus tarp mokesčių administratorių, nesąžiningos mokesčių konkurencijos vengimą, kenksmingų mokesčių priemonių netaikymą, veiksmingesnes mokesčių priemones ir tarptautiniu mastu sutartų taisyklių taikymą. Komitetas taip pat sutinka su Europos Parlamentu, kad ES turėtų imtis ryžtingų veiksmų kovojant su žalinga mokesčių konkurencija ir agresyviu mokesčių planavimu, ypač mokesčių rojuose.

3.3.2. EESRK palaiko Komisijos iniciatyvą peržiūrėti Gero elgesio kodeksą ir giria Komisiją už tai, kad jos pasiūlyme tinkamai atsižvelgta į EBPO darbą ir tarptautiniu mastu sutartų standartų taikymo svarbą, ypač dėl visuotinių principų, kuriais ateityje bus grindžiamas minimalus efektyvusis pelno mokesčio tarifas.

3.3.3. EESRK mano, kad Elgesio kodekso taikymo rezultatai ir laimėjimai turėtų būti reguliariai atnaujinami ir viešai prieinami pilietinei visuomenei vadovaujantis Komisijos tikslu, kad konkreti su Kodeksu susijusi veikla ir jos rezultatai būtų skaidresni.

([27]) Žr. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (OL C 202, 2016 6 7, p. 389).

([28]) Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, Tarybos direktyvos 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje ir panaikinančios Direktyvą 77/799/EEB vertinimas, (SWD(2019)328 final) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

([29]) SWD(2019) 327 final.

3.3.4. Komisijos požiūriu pripažįstama, kad mokesčių konkurencija pati savaime nėra problema. ([30]) Vis dėlto Europos Komisija ir Europos Parlamentas daugelį kartų išreiškė susirūpinimą, kad ES egzistuoja nesąžininga mokesčių konkurencija, kuri skatina mokesčių vengimą. Komiteto manymu, šią sudėtingą problemą reikia spręsti rimtai. EESRK neseniai priėmė nuomonę ([31]), kurioje siūlo parengti Europos paktą dėl veiksmingos kovos su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir jų vengimu bei pinigų plovimu. EESRK paragino Europos Komisiją pasiūlyti politinę iniciatyvą, kurioje dalyvautų vyriausybės ir kitos Europos institucijos ir kuria būtų siekiama šio tikslo, skatinant būtiną susitarimą ir įtraukiant pilietinę visuomenę. Pagrindinis pakto ramstis turėtų būti valstybių narių bendradarbiavimas.

3.3.5. EESRK taip pat remia reguliavimo sprendimą išplėsti Elgesio kodekso taikymo sritį ES siekiant apimti kitas sąžiningai mokesčių konkurencijai poveikio turinčias priemones. Jau seniai reikia jį atnaujinti siekiant užtikrinti, kad būtų tiriami labai mažų mokesčių ir nulinių mokesčių tarifų režimai tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų. Tačiau Kodeksas yra neprivaloma priemonė, kuri naudojama spręsti Europos teisės aktuose nereglamentuojamus klausimus.

3.3.6. Komisija teigia, kad taip pat būtina trečiosioms šalims pateikti aiškesnę informaciją dėl įtraukimo į sąrašą proceso siekiant padidinti skaidrumą ir išaiškinti, kodėl tam tikra jurisdikcija įtraukiama arba neįtraukiama į sąrašą. Būtų naudinga labiau suderinti ES valstybių narių priimtus standartus ir užtikrinti geresnį ES sąrašo ir nacionalinių sąrašų koordinavimą, nes ES ir kai kurios valstybės narės naudojasi skirtingais standartais, o tai gali sukelti painiavos.

3.3.7. Komisija taip pat įvertino vadinamąjį mokesčių rojų juodąjį sąrašą, kuris naudojamas nuo 2017 m., ir ištyrė šimtus žalingų mokesčių režimų visame pasaulyje, o daug jurisdikcijų įsipareigojo Tarybai atsižvelgti į susirūpinimą dėl nesąžiningos mokesčių konkurencijos ir riboto skaidrumo. EESRK sutinka su Komisija nuomone, kad atėjo laikas peržiūrėti sąrašą ir nuspręsti, kaip jis galėtų tapti veiksmingesnis ir sąžiningesnis atsižvelgiant į naujus globalizuotos ir skaitmenizuotos ekonomikos iššūkius. EESRK taip pat remia Komisijos kriterijų suteikti mažos rizikos ir mažų pajėgumų jurisdikcijoms galimybę per protingą laikotarpį pagerinti savo gero mokesčių srities valdymo ir skaidrumo standartus, kai jos yra įtraukiamos ar galėtų būti įtraukiamos į sąrašą.

Briuselis, 2021 m. vasario 24 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkė
Christa SCHWENG

([30]) Akivaizdu, kad Komisija, kaip ir EBPO, skiria gerą ir skaidrią mokesčių konkurenciją ir žalingą bei nesąžiningą mokesčių konkurenciją.

([31]) Žr. EESRK nuomonę dėl kovos su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu (OL C 429, 2020 12 11, p. 6).